

Час по превенция на езика на омразата

Предварителна подготовка:

Помолете децата за целите на занятието да донесат по 1-2 стари списания, лепила и ножици от вкъщи, които да се ползват за изработване на колаж. Разпечатайте шаблона на фейсбук, който децата могат да използват за направата на колажите. Ако нямате възможност да отпечатате необходимия брой шаблони (по един за група), може да ги насочите да изработят свои, като ги нарисуват, и върху тях да направят колажите-казуси.

Времетраене на занятието: 80/90 минути (блок от 2 часа)

Цел на занятието:

- Децата да определят какво е език на омраза
- Да идентифицират конкретни ситуации, съдържащи реч на омраза
- Да изведат конкретни решения за реакция

1. Представяне на темата (3 - 4 минути)

През този час ще си помислим за това какво е да си различен и как се отнасяме към различните от нас. Ще си поговорим за различията между културите и държавите, ще разберем, че всички сме различни, но това всъщност е нещото, което ни прави еднакви. В края на часа ще знаем повече за езика на омразата онлайн и какви са най-честите ситуации, в които се използва. Също така ще помислим за начини за справяне в ситуации, в които някой е подложен на обидно отношение.

2. Въвеждаща дейност: „Мозъчна атака“ (Брейнсторминг) - Какво е език на омраза? (5-7 минути)

Попитайте децата/младежите какво според тях е език на омраза. Запишете на дъската като ключови думи нещата, които учениците споделят. Ако се затрудняват, ги насърчете, че в това упражнение е важно да се изредят колкото може повече неща, без значение дали са правилни или грешни. Важно е да се запише всичко, които първо им идва на ум, когато чуят израза „език на омраза“. След като сте

записали всичко, което учениците са споделили, обобщете, като по Ваша преценка може да им представите и определението, представено в информацията за учители.

3. Основно упражнение: Работа по групи „Колаж – представяне на типична онлайн ситуация” (25 минути)

Разделете класа на 4 групи По Ваша преценка групите може да са повече или по-малко. Препоръчително е да има по 5-6 деца в група, но отново може да са повече или по-малко спрямо общия брой на децата в класа, броя на групите и времето, което ще имат за представяне.

Инструкция за първи учебен час:

1. **(15 мин за работа)** Използвайте наличните шаблони (или нарисуйте свои) и направете колаж, който представя типична ситуация, в която се използва език на омразата. Обсъдете в групата и запишете 1 такава ситуация върху шаблона. Може да рисувате или да използвате списанията, за да направите колаж.

Имайте предвид, че речта на омразата често е свързана с нецензурни изрази, затова би било нормално, ако в някакъв момент децата използват такъв език по време на урока. Ние, екипът на Центъра, сме наясно, че това прави темата по-деликатна за работа и обсъждане в училище, но тъй като именно училището е мястото, където децата градят своите ценности, е важно подобни теми да бъдат поставяни за обсъждане. Ето защо, в случай че някое от децата сподели нецензурни изрази, Ви препоръчваме да използвате това като чудесна възможност децата от класа да се запознаят с приетите норми за поведение и общуване в училище и други институции. Ако възникне такава ситуация, е добре първо да благодарите за откровеността на ученика, който споделя (в случая е важно да се направи, защото чрез урока ние питаме децата какъв е техният опит). След което е добре да се обясни на целия клас, че не е прието да се ползват подобни изрази в училище или друга институция, защото биха създали впечатление, че човекът, който ги използва, е с лоши обноски и му липсват умения да владее емоциите си.

2. **(10 мин за работа)** След като децата са изработили казусите, на всяка група дайте различна инструкция за обсъждане: Обсъдете и запишете: **как бихте реагирали, ако попаднете на ситуация, в която:**

1 гр. – Вие самите сте подложени на език на омраза;

2 гр. – Ваш близък приятел е подложен на език на омраза;

3 гр. - Човек, когото познавате бегло, е подложен на език на омраза;

4 гр. – Непознат човек е подложен на език на омраза.

Инструкция за втори учебен час:

Представяне на колажите-казуси с възможни реакции и дискусия (35 минути)

Всяка група има по 5 минути да представи своя казус и вариант за реакция пред класа. В оставащото време е добре да се проведе обща дискусия, която да насочва учениците да мислят върху:

- **Реакциите** - Обикновено езикът на омраза се появява, когато има някакво различие. Това може да бъде външен вид, стил на живот, предпочитания и т.н. В различните ситуации на език на омраза може да има различни начини за реакция, а понякога една реакция е по-подходяща от друга. Когато избираме как да действваме, е добре също така да мислим за собствената си безопасност и за тази на околните (такъв вариант може да бъде докладването към администратор на сайта).

- **Ролите** (човек, който използва език на омраза - „извършител“, човек, който е подложен на език на омраза - „потърпевш“ и наблюдатели) - независимо кой е подложен на езика на омраза, е важно да се реагира, защото всички преживяваме това, което се случва онлайн. Реакцията показва, че подобна форма на комуникация не е приемлива. Ако човек е пасивен наблюдател, това може да означава, че е съгласен с това, което се случва и го смята за нормално и приемливо.

За да подпомогнете учениците да бъдат фокусирани по време на представянията, Ви препоръчваме да дадете „задачи“ на аудиторията. Например, на учениците пред които се представят казусите можете да дадете задача да помислят върху:

- 1) Какво е различието, срещу което е насочен езика на омразата в казуса, който се представя?
- 2) Какви са ролите на участниците в казуса, който се представя (кой е "извършителя", кой е "потърпевшия" и кои са потенциалните наблюдатели)?
- 3) Помислете има ли разлики между реакциите, когато потърпевшият ви е приятел и когато е непознат?
- 4) Помислете има ли прилики между реакциите, когато потърпевшият ви е приятел и когато е непознат?

4. Даване на информация за НЦБИ и възможностите за докладване при език на омразата онлайн (5 минути)

Тази информация може да намерите в насоките за учители.

6. Обратна връзка и затваряне:

Похвала към младежите за добре свършената работа. Похвала за старанието, което са вложили, например с общо ръкопляскане.

7. Допълнителни препоръки и насоки:

Този урок цели да се въведе темата за езика на омразата с фокус върху онлайн средата. Трайната превенция на такъв тип поведение е повишаването на толерантността в отношенията между хората и разбирането кое поведение е приемливо и кое не. Това са много големи теми и изискват системна работа. Ето защо Центърът за безопасен интернет препоръчва темата да бъде продължена с поставянето на домашна работа за това, какво ни обединява като хора (чувства, преживявания, стремежи и др.).

Препоръчителни методи за изпълнение на домашната работа:

- Нов хартиен колаж;
- **Колаж онлайн** – чрез програми, обработващи снимки или видео. Ако децата не са използвали такива програми до сега могат да използват програмите Paint или Powerpoint, а за видео обработка Filmaker (обикновено е вградена програма на почти всеки настолен компютър. Препоръчваме предварително да попитате децата какви програми могат да използват, като оставите те самите да изберат най-подходящия според техния опит онлайн инструмент.
- **Мисловната карта (mind map)** – изключително интересен метод за визуализация и извеждане на връзки между отделни понятия. Методът работи на принципа на асоциациите, което го прави подходящ за „брейнсторминг“ на приликите между нас, хората. Повече за метода може да намерите на следните линкове:

https://www.youtube.com/watch?v=jz5_K-a4j4k

<http://www.hera.bg/s.php?n=2228>

Препоръчваме след изпълнение на домашната работа учениците да представят в клас резултатите и да се организира дискусия на темата „По какво си приличаме“. Добре е в хода на дискусията учителя да насочва към изводи, че всички хора като цяло имаме сходни емоционални преживявания – всички имаме нужда да бъдем приемани и харесвани.